

29.11.2019

Kommentteja LVM:n alustavista näkemyksistä Digital Services Act -lainsäädäntöhankkeeseen

Medialiitto kiittää mahdollisuudesta esittää kommentteja liikenne- ja viestintäministeriön alustavista näkemyksistä Digital Services Act -lainsäädäntöhankkeeseen (muistioluonnos 8.11.2019).

- 1. Tasapuolisen kilpailun edellytykset tulisi ottaa keskeiseksi lähtökohdaksi uudelle sääntelylle.** Sisämarkkinoilla toimivien yritysten kannalta sähköisten palvelujen lainsäädäntöhankkeessa on tärkeää paitsi palvelujen liikkuvuuden edistäminen, myös tasavertaisen kilpailun edellytysten vahvistaminen. Erityisesti tulisi pitää mielessä eurooppalaisten yritysten kilpailuasema suhteessa kolmansien maiden globaalisti toimiviin yrityksiin.

Suomessa toimivat mediayritykset kilpailevat mainosrahoituksesta globaalien mainontaa myyvien alustayhtiöiden, kuten Googlen ja Facebookin kanssa. Kilpailuasema ei tällä hetkellä ole tasapainoinen. Mediayritykset esimerkiksi ostavat tuottamansa ja välittämänsä sisällön tekijänoikeudet ja kantavat oikeudellisen sisältövastuun sananvapauslain mukaisesti. Alustayhtiöt eivät Suomessa maksa korvauksia välittämistään journalistisista sisällöistä eivätkä kanna oikeudellista sisältövastuuta. Epätasapainoa on myös monissa muissa kysymyksissä, kuten digitaalisten palvelujen verotuksessa.

- 2. E-kauppadirektiivin soveltamisalan selkeyttäminen on kannatettavaa, mutta soveltamisalaa tulee myös laajentaa.** Tulevaa digitaalisten palvelujen lakia tulisi soveltaa myös toimituksellisen vastuujärjestelmän ulkopuolella toimiviin alustayrityksiin, jotka aktiivisin toimenpitein säätelevät, mitä tietoa ja missä järjestyksessä ihmiset verkossa kohtaavat.

Globaalien alustayritysten toiminta vaikuttaa sisämarkkinoiden taloudellisen toimivuuden ohella myös EU:n perusarvojen ja demokratian toimivuuteen. Medialiitto toivoo, että Suomi korostaisi sananvapauden ja siihen liittyvän vastuun keskeistä merkitystä uuden lain valmistelussa.

- 3. Alustayritysten avoimuutta tulisi lisätä.** LVM:n muistioluonnoksen mukaan "alan toimintasääntöihin tulee kannustaa esimerkiksi avoimuuden lisäämiseksi sen sijaan, että lainsäädännöllä veloitettaisiin alustoja ilmoittamaan muuttujat (algoritmit), joiden ilmoittaminen voisi johtaa liikesalaisuuksien paljastumiseen".

Medialiiton mielestä globaalisti toimivat alustayritykset ovat kansalaisten tiedonsaannin ja mielipiteenmuodostuksen kannalta niin merkittävässä asemassa, että näiden yritysten algoritmeja ja sisältöjen järjestelyperiaatteita (ranking) tulisi arvioida laajemminkin kuin vain liikesalaisuuksien näkökulmasta.

Isot teknoyhtiöt ovat jääneet kiinni hankkimansa datan väärinkäytöstä. Tätä taustaa vasten pelkkä itsesääntely ei välttämättä ole riittävää, vaan tarvitaan myös avoimuuteen velvoittavaa sääntelyä.

- 4. Dataa ei voi säännellä kaikilta osin yhdenmukaisesti.** Muistioluonnoksessa korostetaan datan tehokasta hyödyntämistä ja tarvetta luoda toimintaympäristö, joka uudistaa erityisesti yritysten välistä alustatalouteen perustuvaa arvonluontia. Olennaisena pidetään tässä muun muassa datan saatavuutta.

Korostamme, että dataa ei voida kohdella yhteismitallisena käsitteenä. Esimerkiksi henkilödata, IPR-suojattu data ja julkinen data vaativat erilaista sääntelyä. IPR-suojattua dataa ei pidä velvoittaa avaamaan, etenkin yrityksen kilpailijoille, sillä tämä romuttaisi ne tavoitteet, joihin IPR-suojalla pyritään.

Kansainvälisessä keskustelussa on nostettu esiin muun muassa johtaviin digitaalisiin alustoihin kohdistettava velvoite jakaa dataansa kilpailijoille (Digital Platforms Inquiry, Australian Competition and Consumer Commission, June 2019). Myös kilpailu- ja kuluttajaviraston alustaselvityksessä on nostettu esille mahdollisuus pohtia sääntelyn mahdollisuutta turvata tiedon laajempi saatavuus kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin tilanteissa, joissa alalle tulon esteet ovat luonnostaan rakenteellisia ja datan yleisempi saatavuus hyvinvointimielessä suotavaa (Alustat kilpailu- ja kuluttajaoikeudellisessa tarkastelussa, Kilpailu- ja kuluttajavirasto 4/2017).

Digital Services Act – lainsäädäntöhankkeessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota määräävässä asemassa oleviin alustayrityksiin. Olisi toivottavaa, että hankkeessa otettaisiin myös huomioon digitaalisen ajan kilpailuoikeuden kehityshanke, joka komissiossa on parhaillaan käynnissä.

- 5. Pieniin start up -yrityksiin tulee soveltaa samaa sääntelyä kuin jo toimiviin yrityksiin.** Muistioluonnoksen mukaan Notice and Action – menettelyllä ei tulisi tarpeettomasti haitata pienten ja vasta toimintaansa aloittelevien yritysten toimintamahdollisuuksia.

Medialiiton mielestä start up -yritysten suosiminen ei ole kestävä lähtökohta sääntelylle, sillä se vääristää yritysten välistä kilpailua. Sen sijaan globaalisti toimivia, markkinavoimaisia alustayrityksiä voi kilpailun edistämiseksi olla perusteltua säännellä nykyistä velvoittavammin.